

TALLINNA POLÜTEHNİK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HAALOKANDJA

Nr. 26 (1140)

Ilmub 1949. a. aprillist

Reede, 19. oktoober 1984

Hind 2 kop.

MILLEGA TEGELDAKSE ÜLIÖPILASTE KONSTRUEERIMIS- BÜROOS?

Üldise vastuse sellele küsimusele annab näiteks TPI «Teatmik üliõpilasele» (1981. a., lk. 58).

Sellest võime lugeda: «Et saada inseneriks, on vaja omandada ka praktilise töö kogemusi. Selleks pakub häid võimalusi töötamine üliõpilaste konstrueerimisbüroos. TPI üliõpilaste konstrueerimisbüroo on instituudi teadusliku uurimise sektori struktuurne allosakond. Tema eesmärgid on järgmised:

a) püüdnud parandada organisatsiooni üliõpilaste loovat tööd akadeemilisel teaduslikel ja tehnilistel teemadel, tutvustades ja kinnistades nende teoreetilisi ja praktilisi teadmisi;

b) laiendada üliõpilaste silmaringi, kasvatada kohusetunnet ja tööarmastust;

c) kaasa aidata rahvamajandusele vajalike teaduslik-tehniliste ülesannete lahendamisele.

ÜKB tegutseb tööstusettevõtete ja TPI kateedrite vahel sõlmitud lepingute alusel. Tema ülesandeks on mitmesuguste seadmete konstrueerimine ja iseseisev, üliõpilastele jõukohane teaduslik uurimistöö. Tööde juhendajaks on vastava eriala õppejõud.

Tööstaksime siin eriti esile ÜKB kolmekordset kasu — võimalus teha huvitavat erialast tööd ja saada tänu nii rublades kui ka õppetöö arvestustes.

Kuna ÜKB-s loetakse «tibusid» kalendri-aasta lõpul, siis toome alljärgnevalt mõned 1983. aastat iseloomustavad arvud: töödes osales 445 üliõpi-

last (1982. a. — 364); ÜKB lepingute kogumaksumus oli 205 700 rubla (176 700), mis moodustas 5,3% instituudi lepinguliste tööde üldsummast.

Teaduskondadest olid aktiivsemad majandus- (130 üliõpilast), ehitus- (124) ja automaatikateaduskond (161). Järgnesid mehaanika- (81), keemia- (9) ja energeetikateaduskond (0), loe «null faktoriaalis».

ÜKB tööde raames kaitsiti 79 diplomiprojekti, 161 kursusetööd, 17 laboratoorset ja 131 õppe-uurimistööd ning 55 tootmispraktika arvestust. Praktikaliste kogemuste omandamise seisukohast tuleks nimetada professor L. Paali juhendatud tööd, milles uuriti Tallinna vee- ja gaasitööstuse tootlikkuse suurendamise võimalusi. Selles lepingus osales 33 ehitus- ja mehaanikatöötajat ning oodatav aasta-erak moodustas 100 000 rubla. Samuti tuleb esile tuua

dotsent H. Mägi juhendatavat mõõte-arvutussüsteemide alast lepingut, kus oma jõudu ja mõistust said proovida koguni 57 automaatikaüliõpilast.

Dotsent A. Teaste on ÜKB-d juhatanud selle loomisest peale juba 15 aastat. Selle aja jooksul on meie Üliõpilaste Konstrueerimisbüroo hinnatud üliõpilastele ÜKB-de ülevaatustel kolmel korral kolmanda preemia vääriliseks.

Mida siis sellise noorusliku juubeli puhul soovida ÜKB-s täna ja homme osalevatele üliõpilastele ja õppejõududele juhendajatele?

Kindlasti palju julgust ja energiat veel-lahendamist-ootavate probleemide kallale kippumisel ning rohkesti töö- ja töötasurõõmu! On ju nii mõnigi suur töö ära tehtud teadmatusest, et ta tegelikult nii suur...
REIN MÄGI

TPI ametiühinguorganisatsiooni 26. aruandevahemiskonverents toimub

24. oktoobril 1984. a. kell 13.00 aulas.

Delegaatide registreerimine algab pool tundi varem.

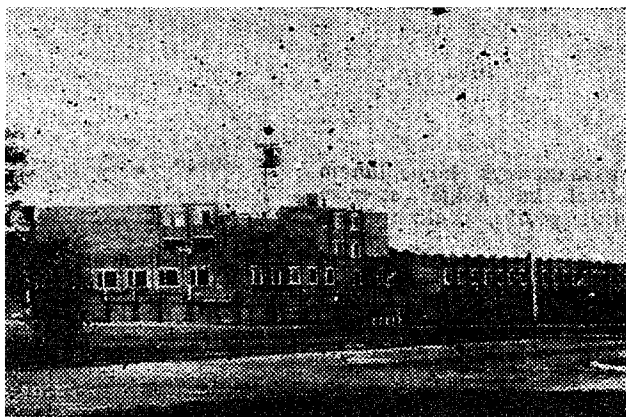
Põnevusega ootavad instituudi arvutuskeskuse uue hoone valmimist nii õppejõud kui ka üliõpilased. Vähemalt kõik need, kel arvutiga suhtlemine moodustab ühe osa õppe- või teadustööst. Tegelikult oleks vist loomulik, et sellise suurehituse valmimiskäik kõigile tipikatele huvi pakub. Kahjuks ei ole aga paljud üldse teadlikud, kus selline maja kerkib.

Juba kolmanda ühika juurest hakkab silma kõrge roheline aiaga ümbritsetud punane tellishoone. Kellaga väravast laseb mind sisse müütsamees.

Ehitus nagu ehitus ikka. Läbi poriste loikude jõmised raske veomasin paneelidega. Kusagil kauemal müüriks traktor. Üle punase müüri ulatab ehitusmeeste oma konksud tornkraana. Siis tõstab ta hulga vajalikku kraami kas katusele või neljandale korrusele. Kõikjal on palju sagimist. Kõrvalseisja esimese pilguga hindan töötempo täiesti rahuldavaks.

Olen siia sattunud rohkem kui parajal ajal. Eks matemaatikule ole teada, et nähtava algus on ehitusel kõige kiirem aeg. Jagatakse ülesandeid, materjale, tehnikat. Alustatakse puhastatud istudes.

Töödejuhataja Raimo Jaaksoo lean meestele katusekonstruktsiooni selgitamas. Aega tal mü-

dugi ülearu pole. Nagu mõtlemises suskan:

«Kuidas läheb?»
«Pole viiga. Nagu naed, töö käib.»

Õige, töö käib ja juba 1983. aasta septembrist. Ent millest ikkagi kolmekuine plaanist mahajäämine?

«Kolm kuud ehitus seis,» vastab Raimo Jaaksoo otse.

Saan teada, et lihtsalt pole ehitusmehi. Kavandati juba objekti üleandmist ehitusvalitsuselt nr. 1 ehitusvalitsusele nr. 2. Lõpuks siiski tööjõud leiti. Odav küll, aga nüüd laopääd arvutuskeskuse müüre töö- ja raviprofilaktoriumi mehed.

«Raske on, aga hakkama saame,» ütleb töödejuhataja. Kõrraga on ametis 35 meest. Pooleld neist pole enne ehitatud. Üldine enamus pole puhtmaterialselt tööst huvitatud (lähed ja 30% palgast nende hukkunud meeste ravimiseks ja ülalpidamiseks, paljudel on tasuda alimenaid). Pärast töö täasulustamist on aga plaanist kinni peetud.

Kohal on ka alltöövõtjad. Paigaldatakse ventilatsiooni, kanalisatsiooni ning elektrit. Materjalide nappuse taha pole ehitus seisma jäänud. Töödejuhataja Jaaksoo kurdab, et rohkem võiks selle ehituse peale

moelda TPI vastavad instantsid.

«Instituudil on ju täitsa olemas objektile nii vajalikud väikemehhanismid. Nende eraldamine sellele ehitusele seatakse millegipärast ajas üha veniva küsimärgi alla.»

Mure on põhjendatud. Omalt poolt võin öelda, et 1980. aastal TPI ehitusteaduskonna lõpetanud Raimo Jaaksoo teeb küll kõik selleks, et oma kooli mitte ainult uue, vaid ka hea korpuse saaks.

Plaanide järgi pidi arvuteid monteerima hakatama juba uue aasta alguses. Nüüd aga, kui teada, et ka 1985. aasta esimesse kvartalisse pole ühtegi krohviat eraldatud (krohvialust pinda on 20 000 m²), on enam kui selge, et enne suve ei ole maja üleandmist oodata.

Lugejat huvitab kindlasti, kuidas saab korraldatud arvutite kateedri ja praeguse arvutuskeskuse töö uue hoone valmimisel. On ju uues hoones peale masinasaali ettenähtud ruumid kateedri ja ka auditooriumid. Loodan, et saame selgust ka nendes asjades. Seda aga vast mõnes edaspidises ajalehes. Arvutuskeskuse uue hoone valmimiskäigust püüame lugemat informeerida.

KALLE ISAND, LA-91

TÄNA kell 19.00 on kohvik-klubis malevakonverents. Näidatakse filmi ja slaidi, keskstaap vastab küsimustele.

22. oktoobrist 12. novembrini on raamatukogus (Ehitajate 5) väljas näitus «Eesti ilukirjandus 1983».

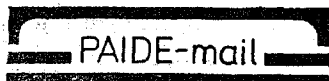
22. oktoobril kell 15.30 on I kursuse rühmajuhendajatele seminaripidamine «Diferentseeritud kasvatustöö».

FILMIKLUBIS on 23. oktoobril üdkeosolek.

23. on ka järjekordne ROCKKLUBI õhtu kell 20.00 kohvikklubis.

Kolmapäeval, 24. oktoobril kell 19.00 avab kohvikklubis oma õppeaasta NAISTEKLUBI.

Esmaspäeval, 22. oktoobril kell 19.00 on Taidlejate Majas (Külas Tallinna NAK) seekord koosseisus: Juhataja Habicht, Eva Kõiv, Peeter Joonatan. Kõik need, kes otsivad enesevähendamise eeskätt proosavormis. Paariks õhtutunniks pakutava valik on püütud teha põhimõttele «Igatihele midagi». Autorite endi poolt ettevalitud on kävas ilmestada ülemääraste fevitaustaga. Etteoletu aruteu.

ET JÄRGMINE KORD OLEKS KERGEM

«Meil on poisid olnud kombainidel rühma loomise algusest peale, see on siis kõik neli aastat. Tänavu olid Hillar Põdra ja Ukku Habakukk (Ukku on juba kolmandat aastat järjest). Üldkõikuvõttes tuli Põdra viiendaiks ja Habakukk seitsmendaks. Mõlemad kogusid üle 300 tonni. Majandi parim oli 600 tonniga, kolmas mees 400 tonniga. Nii et poisid töötasid hästi. 1220 ha pinda koristasime sel suvel 10 kombainiga.» Nii rääkis ühel neljapäevasel

pärastlõunal Paide rajooni Kirna kolhoosi peainsener Ants Loide. Et kombaini konserveerimine talvepuhkuseks käis ruttu, siis tipikatest kombainereid endid nende suvekodust enam ei leidnud.

Tipikate kombaineriks käimisest arvas Ants Loide järgmist: «Tasub ära, sest meil pole abikäitisi, kust võtta hooajalist tööjõudu. Sel suvel oleks tahtnud enam kui kaht poissi, aga ei jätkunud. Järgmiseks suveks

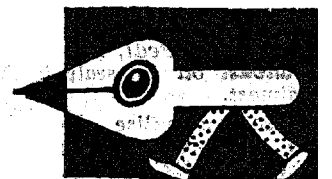
sooviks küll juba 3—4 tipikast kombainerit.»

Eks see, et juurde soovitakse, näitab juba ära Ants Loide arvamusel esimese poole («tasub ära») õigsuse ning meie poiste vajalikkuse. Kuid ega see kombaineriks käimine ja viljavõtmine lihtne ole. Ants Loide ütles, et kombainide remondiga on raskusi.

Ümber kolm nädalat enne lõikushooga tuleks kombain «oma käe järgi ära teha». Esimese aasta kurbadest kogemas-

test ilmnes, et majandi spetsialistide poolt remonditud kombainid hakkasid poiste käes lagunema. Tänavune aasta kujunes omamoodi raskeks. Koristus venis pikale, sest viil oli lamandunud ja läbikasvanud ning ka maad ei ole kõige paremad (savised). Ka ilmad lisasid oma katsumusi tulevastele inseneridele kombaineritele. Katsumustest tuldi auga välja. Nii peabki. Ants Loide loodab, et tuleval aastal on kergem. Loodame meiega.

RAIVO LINNAS, MM-93

Kolmapäeval, 24. oktoobril kell 19.30 korraldab ajalehe «Tallinna Polütehnik» toimetis «Eva» ruumes kohtumise lugejatega. Oodatakse kõiki, kel midagi öelda ja küsida ajalehe kohta. Samuti võetakse vastu uusi PRESSIKLUBI liikmeid.

FILMIVEERG

ORITUSED SELJATAGA

9. okt. tutvus filmiklubi R. W. Fassbinderi ja K. Zanussi loominguga. Ohtut kaunistasid filmikatked mõlema loometööst.

Huvitav oleks peatuda Rainer-Werner Fassbinderi elukäigul. 1941. aastal sündinud sakslane ei saanud praktiliselt mingit haridust. Oma õpetusi jagas etu ise ja ema esimesed kogemused sai ta nn. absurditeatrist, kus tegutses näitleja ja lavastajana. Hiljem tulevad ka filmikatsetused. Fassbinderi filmitee sai elujõudu 60-ndatel aastatel Saksamaal LV-s tekkinud väest lahkest — nn. noor saksa kine. R. W. Fassbinderi filmidest on meie kinodes jõudnud «Maria Brauni äbitelu», tuntuim peaks ka olema tema teleseriaal «Berliin-Alexanderplatz». Fassbinderi maailm on paha ja julm. Tegu ei ole naturalismiga, mille harjumuslikus mõttes, kui erilise «tundenaturalismiga». Süvenedes avangardismi ihub tema loomingusse järjest rohkem ka omapärast lüürismi. («Saatus 1945»). Film filmilt süvendab ta seda vaadet, kuigi tema filmides inimene lõpuks väsib ja leiab, et võitlus on lootusetu. Selline pessimism levib kogu Fassbinderi loomingule, üldjuhul on ka filmide lõppplahendus traagiline. Režissöör suri küllalt noorelt, 1982. aastal. Klubis jälgisime tema filmi «Hilina rulett» (1976).

PLAANID

Lähemal ajal on klubisse tulemas R. Bökevi film «Herne-õhmutis». Vastvalminud ekraaniteos sobib nii lastele kui ka täiskasvanutele.

TÄHELEPANUKS

Filmiklubi juhatus kuulutab välja retsensioonide võistluse. Ootame retsensioone eesti filmidele, mis kuuluvad TPI filmifestiivali raames; samuti hooaja jooksul klubis nähtud nõukorude filmidele. Retsensiooni pikkuseks 3 masmakirjalahetkülgel (või siis 5 käsikirjalahetkülgel). Kirjatükk panna koos kõigi hädavajalike andmetega autori kohta ümbrikusse ning siis kas ise või usaldusmehe kaudu korralisele klubiohtul üle anda filmiklubi juhatusle.

Võttes arvesse laekunud tööde taset ja kvaliteeti paneb filmiklubi juhatus autasudeks välja kuni kolm tasuta liikme-kaart järgmiseks hooajaks. Võitnud tööd avaldatakse ka ajalehes «Tallinna Polütehnik». Tööde esitamise viimaseks tähtaegaks on 16. aprill 1985.

ANDRES ALLIKMÄE

Tallinna Polütehnilise Instituudi leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse ülevaatusetegevuse tingimused.

NLKP XXVI kongressil vastu võetud «NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu põhisuundades aastaks 1981—1985 ning ajavahemikus kuni 1990. aastani» nähakse ette parandada patendinduse ja litsentsitööd ning igati soodustada leiutajate ja ratsionaliseerijate massilise loomingu edasarendamist. Juhitud eelpoolmainitud korraldab Üleliidulise Leiutajate ja Ratsionaliseerijate Ühingu (ULRU) TPI algorganisaatsioon koos instituudi administratsiooniga järjekordse leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse ülevaatusetegevuse.

1. Ülevaatusetegevuse käigus selgitatakse välja parimad instituudi töötajad, allasutused ja teaduskonnad eraldi leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse alal. Samuti selgitatakse välja parim naisleidur ja parim noor leidur (vanuse piir 30 aastat). Kokkuvõtted tehakse 10. jaanuariks 1985. a. ja avaldatakse «Tallinna Polütehnikus».

2. Kokkuvõtte arvestusperiood on 01.01.1984. a. kuni 31.12.1984. a. Leiutistatustis arvestatakse TPI-st väljasaatmise

kuupäeva järgi. Positiivseid otsuseid leiutistele autoritunnistuste ja välispatentide väljaandmise kohta ning leiutiste juurutusakte arvestatakse instituuti laekumise kuupäeva järgi. Litsentsimüügilepingud võetakse arvesse vastava dokumendi instituuti saabumise kuupäeva järgi. Ratsionaliseerimistepanekuid arvestatakse tunnistuse väljaandmise aja järgi.

3. Leiutiste ja ratsionaliseerimistepanekute autorid saavad punkte vastavalt nende osale tehnilise lahenduse väljatöötamisel (arvestatakse autorite vahelise tasu jaotuse kokkaleppeid).

4. Allasutuste ja teaduskondade omavahelise paremusjärjestuse määramisel summeeritakse allüksuse (teaduskonna) töötajate (ka TPI-st arvestusperioodil lahkunud) kogutud punktid ja jagatakse kõrgema haridusega töötajate arvuga antud allasutuses (teaduskonnas). Teise allasutusse (teaduskonda) siirdumisel võetakse punkte arvesse ainult üle 15-koha järgi.

5. Kokkuvõtte tegemisel leiutusetegevuse alal lähtutakse järgnevalt summeeritavast punktistabelist:

* leiutistatustis — 1 punkt
* positiivne otsus autoritunnistuse väljaandmise kohta NSV Liidus — 2 punkti

* positiivne otsus patendi või autoritunnistuse väljaandmise kohta välismaal;
* esimese kontroll- või edasilükatud ekspertiisisüsteemiga riigis — 3 punkti
* igas järgnevas kontroll- või edasilükatud ekspertiisisüsteemiga riigis — 1 punkt
* avaldussüsteemiga riigis — 0,5 punkti
* juurutamine — 3 punkti
* litsentsimüük;
* patendiga kaitsitud leiutis — 11 punkti
* patendikaitset mitteomav leiutis — 8 punkti
* proovilepingu alusel — 4 punkti

Märkused:

* kui proovilepingule järgneb litsentsilepingu sõlmimine, antakse olenevalt lepingu iseloomust lisaks 7 või 4 punkti.
* punktide saamiseks leiutise juurutamise eest tuleb patendiosakonnale esitada antud leiutise juurutamist tõendav dokument, näiteks juurutusakt.

6. Võrdsete tulemuste korral eelistatakse leidurit, kellel on rohkem positiivseid otsuseid autoritunnistuste väljaandmise kohta NSV Liidus. Kui ka antud näitajad annavad võrdset tulemust, võrreldakse juurutatud leiutiste arvu.

7. Positiivseid otsuseid patendi väljaandmise kohta välismaal ei arvestata, kui arvestustal võeti vastu otsus leiutise välispatentimise lõpetamise kohta.

8. Ratsionaliseerijate vahelise paremusjärjestuse määrab ära arvestusperioodi jooksul väljaantud tunnistuste arv.

9. Parimaid leidureid premeeritakse järgnevalt:

1 esimene preemia 100 rubl.
2 teist preemiat 75 rubl.
10 kolmandat preemiat 50 rubl.

Juhul kui parima naisleiduri ja noore leiduri punktid ei tooneid esimese kolmeteistkümnepunkti hulka, eraldatakse nende premeerimiseks kaks kolmandat preemiat.

Parimat ratsionaliseerijat premeeritakse 50 rublaga.

10. Ülevaatusetegevuse juhul ULRU TPI algorganisaatsiooni nõukogu koos TPI patendiosakonnaga, kes selgitab ka käesolevate tingimustega lahendamata jäänud küsimusi.

11. Ülevaatusetegevuse kokkuvõtteid teeb ULRU TPI algorganisaatsiooni nõukogu ja TPI patendiosakond koos TPI rektoraadi, partei- ja a/ü komiteega.

Preemiad makstakse 500 rubla ulatuses TU sektori kulturalite ökonomiast ja 300 rubla ulatuses ULRU vahenditest.

MÄGESID VALLUTAMA

TALLINNA ALPINISMIKLUBI OOTAB UUSI HUVILISI 31. OKTOOBRIK 1984 KELL 18.00 Narva mnt. 26.

VÕTA SÖBER (SOBRATAR) KA KAASAI! Valdek Udrise foto

On saanud heaks traditsiooniks vanemate ja teiste lähedaste sugulaste osavõtt Nõukogude Armees aega teenivate noorsõdurite sõjaväelise vande andmise tseremooniast.

Pildil: Sõjaväelist vannet annab automaatika-teaduskonna LI eriala üllõpilane Meelis Kukk, vasakul tema ema Malle Kukk.

★ ★

POOLTÖSISELT, ENT MURELIKULT

Kuulsin gruppi seltsimehi arutamas meie päevast päeva pikenevate sööklajajärjekordade igihaljal teemal. Tuldi järeldusele, et ainuke võimalus välja pääsu leidmiseks on toitlustamine kursuste kaupa. Esimesed

10 minutit V kursus, siis neljas ja nõnda edasi. Ja kui siis rebased midagi välja ei mõtle, on nad küll ise süüdi, et söömata jäävad. Praegune teatav juhulikkus selles ajas ei liivust küll mingitele avastustele ja leiutistele. Tihti loovutatakse kõhuredele loengute algusminutid.

Ja veel. Võib-olla annaks ühendada need kaks tohutu-pikka järjekorda? Või pole võimalik elektrit toidu väljastamise leiti vedada? Või on mõni muu põhjus, miks makstakse välja kaks palka: üks kassapidajale, teine tšekide var-dasse torkijale. Huvitav, kuidas selle kohta näeb välja sissekanne tema tööraamatus?

KALLE

UUT KÕRGGKOOLI-KIRJANDUST

1. Автоматизация научных исследований и управления. — Ленин, 1984. — 114 с.
2. Войленко Е. И., Глушкова Л. И. Роль юридической службы вузов в соблюдении законодатель-

ства о труде и укреплении исполнительской и трудовой дисциплины. — М.: ВНИИЦ, 1984. — 32 с. — (Обзор информ. / НИИ пробл. высш. школы. Сер. «Обзор» в помощь экономическому образованию специалистов». Вып. 1).
3. Грушко И. М., Сиденко В. М. Основы научных исследований. — Харьков, 1983. — 324 с.
4. Единство идейно-политического, трудового и нравственного воспитания студентов: Научно-методическое пособие для преподавателей вузов. — М.: Высш. шк., 1984. — 223 с.
5. Методы и средства совершенствования учебного процесса в вузе. — Томск, 1983. — 154 с.
6. Проблемы социологического изучения потребности в образовании. — М.: ИСИ, 1981. — 183 с.